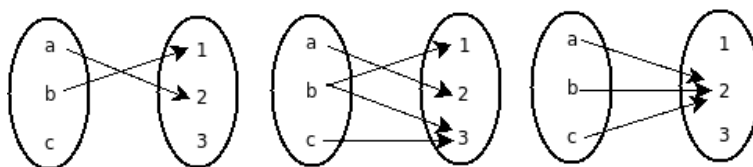

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 2 syksy 2010

A osa:

1. Tiedetään, että $|a| \leq 2$ ja $|b| \leq 7$. Arvioi lukua $|4a + b|$ ylöspäin.
2. Osoita kolmioepäyhtälöä käyttäen, että
  - a) $|x - 1| \geq 1$ aina, kun $|x| \geq 2$,
  - b) $|4x + 7| + |4x - 1| \geq 8$ kaikilla $x \in \mathbb{R}$.
3. Olkoon $a > 0$, $|x - 1| < a$ ja $|y - 1| < a$. Osoita, että $|x - y| < 2a$.

4. Yllä olevat kuviot esittävät relaatioita joukosta $\{a, b, c\}$ joukkoon $\{1, 2, 3\}$. Mitkä niistä ovat funktioita? Ovatko funktiot injektioita tai surjektioita? Piirrä vastaavat kuviot seuraavanlaisista funktioista: a) injektio, joka ei ole surjektio, b) surjektio, joka ei ole injektio sekä c) bijektio.
5. Ovatko seuraavat funktiot injektioita, surjektioita tai bijektioita:
  - a) $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$, $f(x) = x + 2$, b) $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, $f(x) = x + 2$,
  - c) $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$, $f(x) = 2x - 1$, d) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = 2x - 1$.
6. Funktiolla $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = 2x^3 + x$, on käänteisfunktio. Määrittää $f^{-1}(3)$.
7. Olkoot funktiot $f_i: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $i = 1, 2, 3, 4$, sellaisia, että $f_1(x) = 3x + 5$, $f_2(x) = -x + 3$, $f_3(x) = x^2 + 2$ ja $f_4(x) = x^2 + x + 5$. Ratkaise epäyhtälöt:
  - a) $|f_1(x) - 11| < 3$,
  - b) $|f_2(x) + 5| < \frac{1}{2}$,
  - c) $|f_3(x) + 2| < 5$,
  - d) $|f_4(x) - 7| < 1$.

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 2 syksy 2010

B osa:

1. Ratkaise epäyhtälöt:

a) $\sqrt{4x+5} < x+2$,

b) $\sqrt{x+1} \geq 3x-1$,

c) $\sqrt{x+1} < \sqrt{x+2} - 3$.

2. Osoita, kolmioepäyhtälöä käyttäen, että

a) $|x^2 - 4| < 5$ aina, kun $|x - 2| < 1$,

b) $|\frac{2+x}{2-x}| < 2$ aina, kun $|x| < \frac{1}{2}$.

3. Olkoon $B = \{x \in \mathbb{R} \mid x \geq 0\}$ ja $f: [0, 99] \rightarrow B$, $f(x) = \frac{2}{x+1}$. Osoita, että f on vähenevä. Määrä f :n arvojoukko R_f ja määrä $f^{-1}: R_f \rightarrow [0, 99]$.

4. Ovatko seuraavat funktiot injektioita, surjektioita tai bijektioita:

a) $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{N}$, $f(x) = x^2$,

b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$,

$$f(x) = \begin{cases} \frac{1}{x}, & \text{kun } x \neq 0 \\ 0, & \text{kun } x = 0 \end{cases},$$

c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x}{1+|x|}$.